

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 26 nov. 1951

*' Morgens te 10 uur aangevangen, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Albregts, Van den Brink, Joekes, Mulderije, Peters, Rutten, Teulings, In 't Veld en Wemmers (afwezig zijn de Ministers Lieftinck, Mansholt, Staf en Stikker).

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Blom en Götzen.

Secretaris: J. Middelburg.

- - -

3. Uniezaken

a. *Herziening van de Unie en de kwestie Nieuw-Guinea* (Zie notulen MR d.d. 19-11-1951, punt 3c.) Minister *Peters* deelt mede, dat Subardjo op doorreis naar Djakarta een bespreking met Minister *Stikker* en hem heeft gehad, waarbij de Indonesische Minister wilde polsen of de Regering in beginsel bereid zou zijn ook de Nieuw-Guineakwestie bij de conferentie inzake de eventuele vervanging van de Unie te betrekken. Dezerzijds is gezegd, dat de Nederlandse Regering nimmer heeft afgewezen over de Nieuw-Guineakwestie met Indonesië te spreken, indien althans niet als uitgangspunt zou worden gesteld, dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan Indonesië is overgedragen of Nederland zich vooraf zou moeten verplichten deze over te dragen. Uitdrukkelijk is aan Subardjo te kennen gegeven, dat van Nederlandse zijde niet de minste verwachting bestaat, dat een bespreking over deze kwestie bevredigend voor Indonesië zou zijn. Subardjo toonde zich bevredigd, dat dit punt op de agenda zou worden geplaatst. Intussen zal gewacht moeten worden op het antwoord op het Nederlandse memorandum. Wat het Nederlandse aanbod op de Nieuw-Guineaconferentie betreft, doet zich de vraag voor of dit nog als gehandhaafd kan worden beschouwd. De *Minister-President* beantwoordt deze vraag ontkennend. Bij de Nieuw-Guineaconferentie, die aan het einde van 1950 is gehouden, is van Nederlandse zijde voorgesteld de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan de Unie op te dragen, waarbij het beheer aan Nederland zou zijn. Daarnaast zijn onzerzijds als andere gedachten geopperd de instelling van een Nieuw-Guinearaad en het voortzetten van de besprekingen, desnoods met internationale medewerking. In de Kamer bleek tegen deze denkbeelden vrij veel tegenstand te bestaan. Bij de Kabinetsformatie is terzake echter een geheel nieuwe situatie ontstaan; uitdrukkelijk is toegezegd, dat ter zake van Nieuw-Guinea geen regeling zal worden aangegaan zonder dat te voren met de Kamer hierover is gesproken. Indien dit Kabinet de eerder genoemde aanbiedingen zou willen handhaven, zou hierover dus ook met de Kamer in contact moeten worden getreden. Wat het raadplegen van de bevolking van Nieuw-Guinea betreft heeft Minister *Van Maarseveen* indertijd verklaard, dat in de verre toekomst alleen de autochtone bevolking hierover zou meespreken. Spreker is er niet van overtuigd, dat men thans reeds hierover een dergelijke uitspraak zal moeten doen. Wel zal op den duur Nieuw-Guinea zelf moeten bepalen welke staatsvorm dat gebied krijgt. In verband hiermede en mede gelet op de mogelijkheden van intimidatie en infiltratie van Indonesische zijde lijkt het spreker wenselijk er reeds thans naar te streven Papoea's bij het bestuur in te schakelen, ook als deze nog niet geheel op het noodzakelijk geachte niveau zijn gekomen.

Minister *Peters* stelt de vraag of men als standpunt van de Regering kan stellen, dat de bevolking te zijner tijd zelf over de status van Nieuw-Guinea zal kunnen beslissen. Staatssecretaris *Blom* is van oordeel, dat dit betekent, dat de toestand wat betreft de Nederlandse soevereiniteit blijft zoals hij is. Minister *Peters* is van oordeel, dat het door hem genoemde standpunt niet een wijziging in de status uitsluit; een trusteeship is dan mogelijk en ook zelfs in theorie overdracht aan de soevereiniteit aan Indonesië. De *Minister-President* erkent dit doch stipuleert, dat de Raad thans niet besluit, dat Nederland hiertoe bereid is. Minister *Teulings* merkt

op, dat als men andere mogelijkheden niet mag aanduiden een uitspraak inzake het zelf in de toekomst laten beslissen door de *bevolking* zal worden verstaan in de zin zoals Staatssecretaris Blom heeft gezegd, nl., dat Nederland de soevereiniteit behoudt.

Staatssecretaris *Götzen* merkt met betrekking tot de mogelijkheid van het aanbieden van het trusteeship op, dat Minister Van Maarseveen vorig jaar plechtig heeft verklaard, dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea niet aan een andere staat zal worden aangeboden, voordat eerst aan Indonesië eenzelfde aanbod is gedaan. De *Minister-President* stelt voor, dat dit punt in de stukken nog eerst wordt nagegaan. Het is mogelijk ter zake het standpunt in te nemen, dat voor het ogenblik alles wat van Nederlandse zijde is aangeboden ter bereiking van een compromis is vervallen, nu deze compromisoplossingen door Indonesië zijn afgewezen.

b. *Bioscopen in Indonesië*

De *Minister-President* deelt mede, dat indertijd over een aanbod tot overneming van een vijftigtal bioscopen in Indonesië is gesproken, dat echter enige tijd hangende is gebleven, aangezien de aanbieder niet alle aandelen in handen had. Intussen is dit thans wel het geval, doch heeft de oorspronkelijke gegadigde geen belangstelling meer hiervoor. Minister *Van den Brink* is van oordeel, dat de Nederlandse Staat zich bezwaarlijk met een dergelijk aanbod kan inlaten, mede gezien de reacties, die zo iets in Indonesië zou kunnen hebben. De *Minister-President* is het hiermede eens; wel zou het Nederlandse bedrijfsleven nog op hier liggende mogelijkheden kunnen worden gewezen. Minister *Albrechts* stelt de vraag of Nederlandse bedrijven in Indonesië voor deze zaak geen belangstelling zullen hebben. Staatssecretaris *Götzen* wijst er op, dat betaling van de prijs voor een deel in Nederlandse guldens een deviezenontduiking kan betekenen.

De *Raad* besluit, dat de Staat zich niet in deze zaak kan begeven.

---

8. *Credietverstrekking aan Nieuw-Guinea (Wetsontwerp.)*

Minister *Joekes* is van oordeel, dat de mededeling in de Toelichting, dat het bedrag tot 1954 toereikend zal zijn, de indruk geeft, dat de Nederlandse plannen terzake gering zijn. Minister *Mulderije* heeft bezwaar tegen de vorige zin in de Toelichting, aangezien daarin onduidelijk is wie de politieke status van Nieuw-Guinea onvoldoende zeker acht. De *Raad* aanvaardt, nadat in de Toelichting op de bedoelde punten wijzigingen zijn aangebracht, het onderhavige wetsontwerp.
